



## نقش خانواده در پرخاشگری نوجوانان (۲)

۵- **تنبيه والدین و مریبان:** مریبان و والدینی که در برابر پرخاشگری و خشونت کودک عصبانی می‌شوند، و به صورتی پرخاشگرانه او را تنبيه می‌کنند، در تشدید این رفتار در او موثرند. در چنین مواقعی، تنبيه عامل فزاینده و تقویت کنندهی پرخاشگری است، زیرا علاوه بر اینکه سبب خشم و احتمالاً پرخاشگری کودک می‌شود، شخص تنبيه کننده الگوی نامناسبی برای پرخاشگری کودک می‌شود.

ب- **عوامل محیطی (اجتماعی - فرهنگی):** عواملی که در پیرامون زندگی انسان هستند، می‌توانند در بروز یا تشدید پرخاشگری و تخفیف یا تعدیل آن اثر گذار باشند، برخی از این گونه عوامل عبارتند از:

۱- **هنجار بودن پرخاشگری:** در جامعه ای ممکن است پرخاشگری یک رفتار "هنجاری" تلقی شود، لذا در مقایسه با جوامعی که چنین وضعیتی را ندارند.

۲- **تقویت پرخاشگری به علت ضروریات اجتماعی - فرهنگی در بعضی مواقع به علت جنگ یا عوامل دیگر پرخاشگری در جامعه تقویت می‌شود.** بدیهی است در چنین وضعیت پرخاشگری با فراوانی بیشتر در افکار، تخیلات و اعمال افراد آن جامعه مشاهده می‌شود. چون جامعه به دلیل مقتضیات زمانی و مکانی خود پرورش آن را ضروری می‌داند.

۳- **مشاهدات اجتماعی:** مشاهده وقایع و اتفاقاتی که در جامعه رخ می‌دهد، مانند درگیری‌های اجتماعی، محدودیت‌های اجتماعی، تبعیضات، بی‌عدالتی‌ها و غیره سبب ایجاد خشم و پرخاشگری می‌شود.

۴- **نقش رسانه‌های گروهی:** از عوامل اجتماعی - فرهنگی دیگر که در پیدایش و تقویت پرخاشگری نقش دارند، رسانه‌های گروهی به ویژه تلویزیون است. درجه ی تاثیر پذیری افراد از برنامه‌های تلویزیونی به شرایط اجتماعی - اقتصادی و بسیاری از عوامل دیگر بستگی دارد. اثر فیلم‌های خشونت آمیز در ایجاد رفتار خشونت آمیز و پرخاشگرانه در مطالعات محققین مورد تایید قرار گرفته است.

۵- **نقش بازی‌های ویدیویی:** پژوهش‌ها در این زمینه نشان می‌دهند که انجام بازی‌های ویدیویی پرخاشگرانه، پرخاشگری بعدی را به خصوص در بین کودکان افزایش می‌دهد.

ادامه دارد .....

در مقاله قبلی، با تعریف پرخاشگری، انواع آن و هم‌منطور ویژگی‌های نوجوانان پرخاشجو آشنا شدیم، در این مقاله سعی داریم عوامل ایجاد پرخاشگری را بررسی کنیم.

**علل و عوامل پرخاشگری:** در سنین نوجوانی ترشحات هورمونی باعث تغییر در شکل ظاهری و تغییر در خلق و خوی فرد می‌شود که موجب بروز زودرنجی، حساسیت و پرخاشگری می‌شود. عوامل زیر در پیدایش این حالتها موثر است:

الف- عوامل خانوادگی پرخاشگری : خانواده می‌تواند از جهات مختلف موجب بروز یا تشدید پرخاشگری شود که مهمترین این عوامل عبارتند از:

۱- **نحوه ی برخورد والدین با نیازهای کودک :** معمولا کودکی که وسایل و اسباب بازی مورد علاقه‌ی خود را در دست دیگری می‌بیند، برانگیخته می‌شود و درصدد گرفتن آن با خشونت می‌شود. تجربه نشانگر آن است که چنانچه در کودکی همیشه توقعات و انتظارات فرد برآورده شده باشد، او بیشتر از کسانی که توقعات و انتظاراتشان برآورده نشده است، خشمگین و پرخاشگر می‌شود.

۲- **وجود الگوهای نامناسب:** داشتن الگوی مناسب در زندگی یکی از نیازهای انسان است، زیرا انسان‌ها علاقمند هستند که رفتار و کردار خود را مطابق با کسی که مورد علاقه‌ای خودشان است، انجام دهند و چنین کسانی را راهنما و الگوی زندگی خود قرار دهند.

۳- **تایید رفتار پرخاشگرانه:** عده‌ای از افراد، پرخاشگری و زورگویی را تفسیح می‌کنند، بلکه آن را نشانه‌ی شهامت و قدرت فرد می‌دانند، این افراد اعمال پرخاشگرانه‌ی خود و دیگران را مثبت، موجه و حتی لازم می‌دانند و به آن صحنه می‌گذارند.

۴- **تشویق رفتار پرخاشگرانه:** در مواقعی که رفتار پرخاشگرانه توسط والدین و دیگر افراد سبب تقویت مثبت و تثبیت این رفتار می‌شود، گاه با والدین و مریبان رو به رو می‌شویم که به بهانه‌ی آموزش دفاع از خود به کودکی می‌گویند: "از کسی نخوری"، "تو سری خور نباشی" و غیره. که به وضوح به جای نشان دادن رفتارهای منطقی در مقابل برخورد با موانع، شخص را به پرخاشگری بی مورد تشویق می‌کنند.

